

A photograph of three young women sitting on a wooden bench against a red, textured wall. The woman on the left is wearing a black hijab, glasses, and a black jacket, making a peace sign with her right hand. The woman in the middle is wearing a white hijab and a white patterned top, also making a peace sign with her right hand. The woman on the right is wearing a dark jacket and is smiling while making a peace sign with her right hand. The overall mood is positive and hopeful.

"NOGET JEG KAN BRUGE I FREMTIDEN"

En evaluering af unges deltagelse i forpligtende
fællesskaber som vej til uddannelse og job

MELLEMFOLKELIGT
SAMVIRKE **actionaid**

HER ER DER UNGEFÆLLESSKABER

INDHOLDS- FORTEGNELSE

Hvad er det,
du sidder med i hånden?

4

Hvad har vi så fundet ud af?

8

Ungefællesskaber kan noget for alle
– men de kan ikke alt

22

Hvem skal sikre unges deltagelses-
muligheder i fremtiden?

23

Sådan har vi evalueret:
Teori og metoder

24

“NOGET JEG KAN BRUGE I FREMTIDEN” – En evaluering af af unges deltagelse i forpligtende fællesskaber som vej til uddannelse og job

Maj 2023

Redaktion:

Fatima Amchicho, Isabella Madsen, Stine Thuge – Mellempfolkeligt Samvirke
Nikolai Weissert og Nicolai Løwenstein – Pluss

Illustrationer:

Aisha Law – Mellempfolkeligt Samvirke

Layout:

Emilie Klint

*Jeg har lært meget om politik i Ungerådet.
Ved fx, hvad politiske partier vil.
Det bruger jeg lige nu i dansk i skolen.*

— Selina, 15 år

*Vi får selv lov til at snakke om vores mening, og
hvad der er vores holdninger. Det er ret fedt.*

— Elias, 17 år

*For jeg synes altid, fx på skolen, så siger de altid noget
med unge, de skal have lov til at snakke og handle selv,
men de gør aldrig virkelig noget ved det, men det gør I
heroppe [i MS].*

— Jasmin, 15 år

HVAD ER DET, DU SIDDER MED I HÅNDEN?

“Hvis jeg ikke havde været en del af ungefællesskabet, så havde jeg været en meget mere kedelig person og haft en kedelig hverdag. Nu har jeg travlt hele tiden med ting, jeg kan bruge i fremtiden.”

— Hamza, 20 år

Noget jeg kan bruge i fremtiden

En ung er for første gang med til at holde et lokalt event med andre unge og ser stolt til, mens flere og flere fra boligområdet strømmer til. En ung går for første gang på scenen med en mikrofon i hånden og fortæller sin personlige historie om at møde fordomme på grund af sin hudfarve og at ende i de forkerte miljøer bare for at passe ind et sted. En ung skal for første gang rejse til Jylland for at møde andre unge og inspirere dem til at starte et ungeråd. 'En ung' kan være Noah, Aya, Davud, Gabriel, Jasmin eller Sarah. En sceneoptræden, planlægningen af et event og en studietur er alle læringsrum, hvor de unge gør noget, de kan bruge i fremtiden.

Medborgerskab og livsmestring

Mellemfolkeligt Samvirke (MS) har de seneste syv år arbejdet med unges deltagelse i demokratiet gennem lokale ungefællesskaber. Her finder de unge sammen om sager, de brænder for, de opbygger nye kompetencer og bruger deres stemme til at påvirke beslutningsprocesser og skabe forandring. I arbejdet med de unge så MS de første tegn på, at deres deltagelse i fællesskaberne havde indflydelse på mere end medborgerskab. Det påvirkede tilsyneladende deres grundlæggende livsmestring, herunder deres uddannelses- og jobparathed. I hånden sidder du med en rapport, der samler op på læring om netop den sammenhæng.

Hvad har vi lært

Med støtte fra Tuborgfondet har Pluss og MS de sidste tre år systematisk dokumenteret og evalueret ungeprojektet. Vi har undersøgt, hvad deltagelsen i lokale fællesskaber og aktiviteter betyder for unges uddannelses- og jobparathed – og hvorfor det hænger sådan sammen. Det kan du blive klogere på i denne rapport, der indeholder de vigtigste evalueringresultater, men uden alle mellemregningerne. Dem kan du finde i et baggrundsnotat (se side 30), der nærder teori, metode og analyse. Rapporten er et formidlingsprodukt, der giver plads til de unges stemme, de store indsigter fra evalueringen og den nysgerrighed, der er opstået undervejs.

Kan tro flytte bjerge?

En hovedkonklusion i evalueringen er, at troen på sig selv er afgørende for de unges vej i livet. Derfor vil du i rapporten høre meget om de unges tro på sig selv og hinanden. Vi viser, hvordan deltagelsen i ungefællesskaber styrker de unges selvværd, motivation til læring og mod på nye udfordringer. Og at den tro i kombination med nye færdigheder, netværk og aktørskab styrker de unge til uddannelse og job.

God læselyst!

UNGEKONFERENCE, 2021

PRÆSENTATION AF PROJEKTET

Projektet helt kort

I tre år har Mellempfolkeligt Samvirke implementeret projektet "Aktivt medborgerskab som vej til uddannelse og job" i en række udsatte boligområder i Danmark. Her støtter MS unge i at organisere sig i lokale ungefællesskaber, hvor de planlægger events, mødes med beslutningstagere, opbygger nye kompetencer og deltager i større nationale begivenheder som valg og folkemøder. MS gør det aldrig alene, men altid i stærke partnerskaber med boligsociale helhedsplaner, ungdomsklubber og med støtte fra fonde. Dette projekt er støttet af Tuborgfondet og TrygFonden.

En organisation i ryggen

Hos MS bor projektet i den nationale afdeling i et team med 11 medarbejdere. Selvom de unge er tilknyttet et lokalt fællesskab i deres boligområde, er de også en del af organisationens virke og hverdag. De unge mødes til workshops og events i sekretariatets lokaler på Nørrebro og i Mejlgade. De er med, når MS holder demoer og debat. De kan sætte aftryk på politikudvikling og dele budskaber på MS' sociale medier. Det er en kerneværdi, at MS arbejder med de unge, ikke for de unge.

HVEM ER DE UNGE?

- De unge i projektet er 15-25 år og bosat i et udsat boligområde i Danmark.
- Nogle kommer fra udsatte familier med knappe ressourcer og manglende overskud. De er yderst sårbare og lever under komplekse vilkår. Andre bevæger sig på kanten til isolerede, destruktive subkulturer. Enkelte er kriminalitetstruede. Andre har flere ressourcer og er generelt velfungerende.
- De fleste går i skole og/eller har et arbejde, mens en mindre gruppe står udenfor arbejdsmarkedet eller er faldet igennem uddannelsessystemet.
- Størstedelen har etnisk minoritetsbaggrund og har mødt fordomme, stigmatisering eller diskrimination på grund af deres baggrund eller bopæl. De føler, at de skal kæmpe dobbelt så hårdt som andre unge, og at de skal bevise deres værd.
- Få er organiseret i foreningslivet og i fællesskaber udover i deres nære boligområde. De har begrænset geografisk mobilitet og bevæger sig sjældent ud af deres nærområde.
- De unge føler sig i varierende grad ekskluderet fra resten af samfundet. De oplever at blive misforstået, overhørt og at være langt fra beslutningsprocesser, der påvirker deres liv.
- Mange savner voksne ressourcepersoner i deres liv, der kan støtte og vejlede dem i vigtige beslutninger om uddannelse, karriere og personligt liv.
- De har drømme, ønsker og masser af idéer, men har ofte lave forventninger til dem selv. De oplever også, at omgivelserne har lave forventninger til dem.

MELLEMPFOLKELIGT SAMVIRKES METODER TIL UNGEARBEJDE FINDES BESKREVET I TIDLIGERE UDGIVELSER:

2020

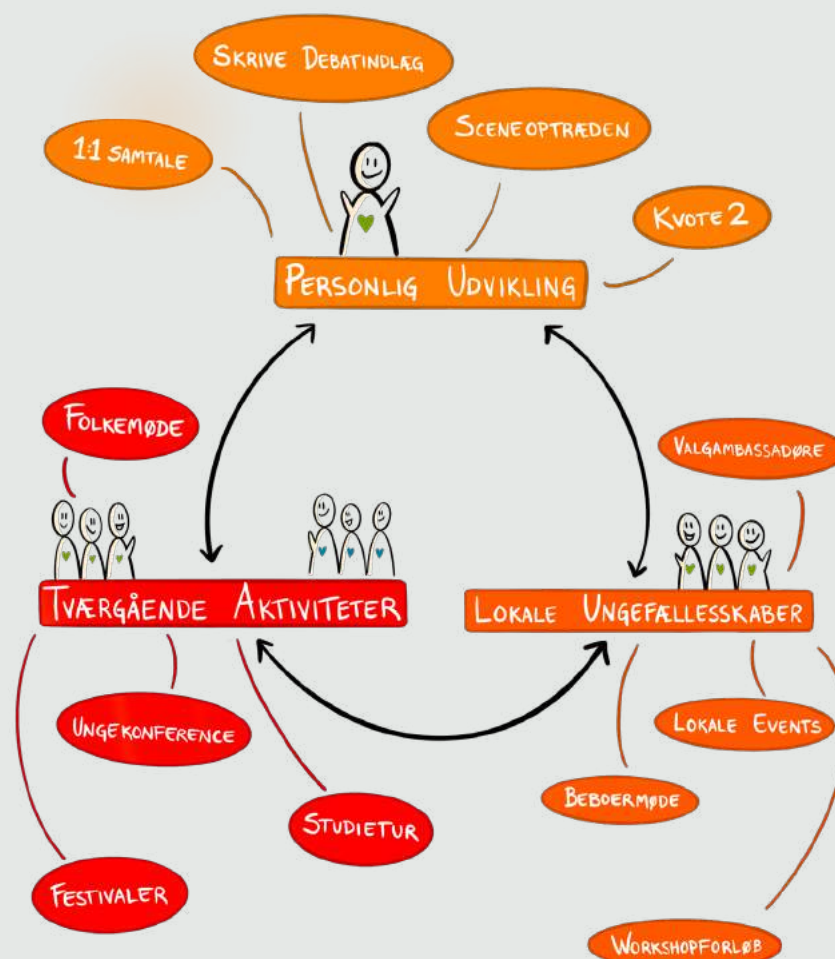
- "Unge stemmer fra blokken – Metoder til at arbejde med unge og demokrati i udsatte boligområder"

2022

- "Ungerådsmanual – En step by step-manual til, hvordan ungdomsklubtilbud kan arbejde med ungeråd"

METODER OG DELTAGELSEFORMER

MS bruger socialpædagogiske metoder og kreative arbejdsformer til at styrke de unges udvikling. Det skal give dem selvtillid, nye færdigheder og erfaring med at skabe noget sammen. Kernen er organisering i lokale fællesskaber og ungeråd. Her arbejder de unge med fælles projekter, fx et arrangement, en produktion eller en oplæring i specifikke kompetencer. De fælles projekter gør plads til forskellige deltagelsesformer og giver mestringsoplevelser.

PROJEKTET I TAL

- 76 unge har været kernefrivillige i lokale ungeråd og ungefællesskaber 8 steder i Danmark
- De unge har lavet 58 lokale events for 7134 deltagere i boligområderne
- De har mødt med 35 demokratiske aktører, fx bestyrelser, udvalg og politikere
- 366 unge har deltaget i workshopforløb
- 110 har været på ungekonference
- 34 har deltaget på Ungdommens Folkemøde og 30 på Folkemødet på Bornholm

VALGFESTIVAL 2022
FØRST
VIL DU,
MER?
TUBORG
FONDET

VALGFESTIVAL I ODENSE, 2022

HVAD HAR VI SÅ FUNDET UD AF?

Det nemmeste ville være at sige, at det virker. At unge bliver mere uddannelse- og jobparate af at være med i forpligtende fællesskaber, arbejde sammen om lokale projekter og bruge deres stemme aktivt. På baggrund af vores empiri vil det dog være mere korrekt at sige, at *noget* virker.

Evalueringen har fulgt to spor, og det samme gør konklusionerne. I det ene spor har vi undersøgt, om unge bliver bedre rustet til uddannelse og job ved at deltage i MS-støttede ungefællesskaber og aktiviteter. I det andet spor har vi vurderet, hvad der i så fald skaber den positive effekt.

Vi kan konkludere, at deltagelse i fællesskaberne bidrager til unges job - og uddannelsesparathed, fordi de unge får:

- Tro på egne evner
- Nye kompetencer
- Netværk
- Aktørskab

Vi kan dertil konkludere, at ungefællesskaberne skaber ovennævnte effekt fordi, de er:

- Trygge øvebaner båret af motivation, fælles ejerskab og stærke relationer

“ Jeg synes, det er et godt formål og god erfaring at have. At være med til at gøre og lave sådan nogle ting for andre. Og arrangere sådan nogle ting. Jeg tænker, at man også får noget ud det, som man kan tage med videre. Dét at samarbejde godt og få snakket om ting og tage ansvar. Sådan nogle ting.

— Markus, 15 år

Bliv klogere på konklusionerne

I de kommende afsnit dykker vi ned i konklusionerne. Vi beskriver, hvad de unge får ud af deres deltagelse i ungefællesskaberne, og hvordan fællesskaberne 'virker', så de unge står stærkere i uddannelse og job ved at være med.

INDEN DU LÆSER VIDERE, SKAL DU VIDE

- ”Vi” er Mellempfolkeligt Samvirke og Pluss. Der er tale om fælles vidensindsamling, analyse og betragtninger.
- ”Unge” er personer, der har deltaget aktivt i projektet og været del af et ungefællesskab. De unge er delvist anonymiseret. De er mennesker ude i virkeligheden, som vi kender og holder af, men som ikke ønsker at stå frem med identificerbare personoplysninger.
- Datamaterialet, som vi konkluderer på, udgøres af 100 siders logbøger skrevet af MS-medarbejdere, transskribering af 18 1:1 samtaler med unge, to observationer fra Pluss af unge i MS-aktiviteter, interviews med seks MS-medarbejdere og partnere. Læs mere i baggrundsnotatet (se s. 30).

KONKLUSION 1:

De unge får styrket troen på egne evner, får nye kompetencer og netværk – og opbygger aktørskab

Evalueringen viser, at der sker flere ting for de unge i fællesskaberne, som styrker deres position til uddannelse og job. De prøver sig selv af og indtager nye roller i forbindelse med lokale aktiviteter eller uddannelsesforløb. Det er oplevelser og erfaringer, der styrker deres tro på egne evner. De lærer også nyt: De dygtiggør sig og får færdigheder, de ikke havde i forvejen. I ungefællesskaberne opbygger de også aktørskab, som kan sprede sig til andre dele af deres liv, hvor de bliver mere aktive og engagerede. Og endelig fungerer ungefællesskaberne som en ressource i de unges liv og et netværk, de ikke har haft før, og som kan bistå dem i større og mindre livsspørgsmål.

TRO PÅ EGNE EVNER

Hvorfor er tro på egne evner vigtigt?

Flere studier har vist, at positive forventninger til at lykkes hænger positivt sammen med faktisk at lykkes. Man kan sige, at du misser 100% af de skud, du ikke tager. Ingen klarer en uddannelse eller et job uden at prøve. At opbygge en tro hos unge på, at de kan lykkes med det, de sætter sig for, er derfor afgørende.

For de unge i dette projekt er tro et kardinalpunkt. De har nemlig en tendens til at tale sig selv ned og tvivle på sig selv og egne evner. Det underbygges af de såkaldte Tingbjerg- og Nordvest-undersøgelser om forventningsfattigdom blandt unge i udsatte boligområder. Her har de unge lave forventninger til dem selv og hinanden, og det samme har deres omgivelser.

**“ Jeg tror aldrig, jeg havde stillet mig op foran en masse mennesker og sagt det, som jeg gerne vil sige, hvis det ikke havde været for ungerådet. It is kind of an achievement (...)
Jeg tror bare, jeg tænkte ‘nu må jeg gøre det.’ ”**

Selma, 19 år

“ Sådan når folk begynder at komme, og du ser, hvor mange der begynder at komme. Og så sådan efter, hvor man er sådan ‘vi gjorde det, fuck hvor var det fedt.’ ”

Isak, 17 år

Fælles oplevelser giver sejre og 'noget i bagagen'

Flere af de unge trækker oplevelser fra fællesskaberne frem som små og store sejre, personlige og kollektive. Oplevelser, der sætter sig i dem som positive forventninger til at kunne lykkes, når de næste gang står i en situation, der kan gøre dem nervøse og usikre på sig selv. Det kan være en aflevering eller fremlæggelse i skolen, en job-samtale eller en studietur. Så kan de unge falde tilbage på oplevelsen af at være kommet godt igennem en anden situation med det lokale ungefællesskab. Måske har de nået en deadline til den lokale avis med annoncering af et ungeevent eller har lavet en plakat, der hænges op i hele boligområdet. De har fortalt en personlig historie i et større forum eller fundet sig til ro i et lokale med en masse unge, de ikke kendte. De har stillet spørgsmål til en politiker, givet et interview til en journalist eller holdt en workshop for andre unge.

“ De kommer jo fuldstændig høje hjem og har mod på mere. Og det er ikke altid, at de kan gennemføre det så godt, som de tror, at de kan nu. Men de har dog netop drivet til det og troen på, at det kan de godt. ”

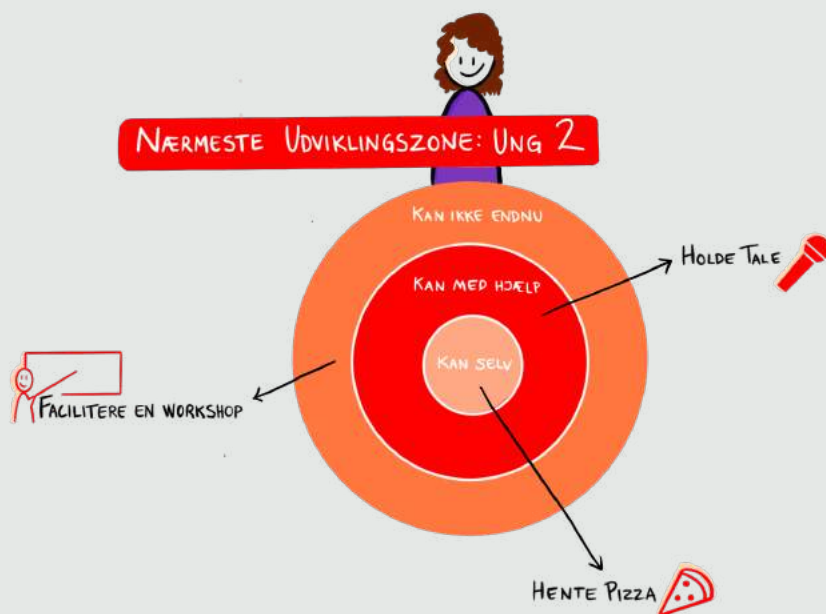
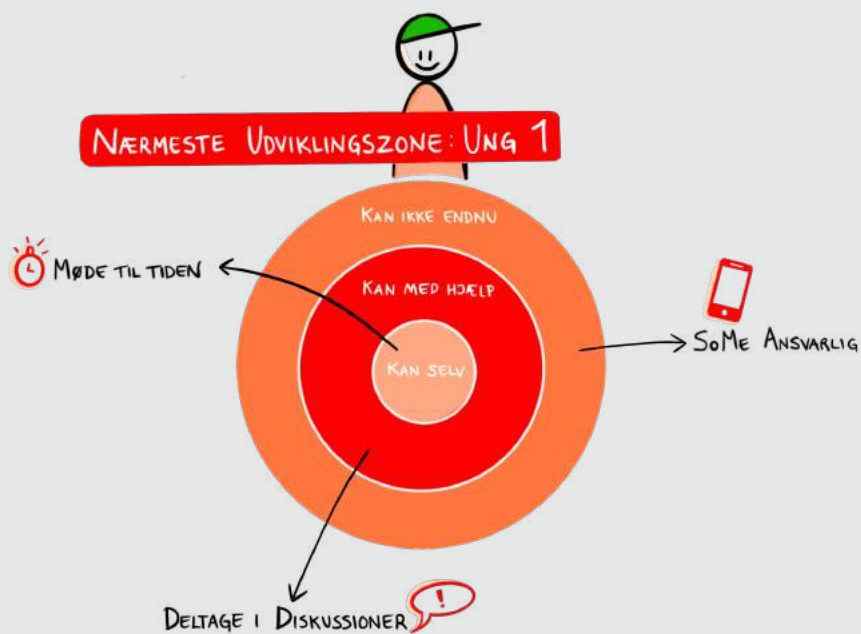
Cathrine, lokal partner, Høje Taastrup

UDVIKLINGSZONER

Fællesskaberne giver de unge oplevelsen af at bevæge sig ud i deres zone for nærmeste udvikling, at lykkes med hjælp fra andre og bagefter have én eller flere nye ting i bagagen, hvor de kan sige til sig selv og omverden: "Det kan jeg selv"!

NYE KOMPETENCER

Hvorfor er nye kompetencer vigtige?

Ungefællesskaberne er ikke kun med til at opbygge de unges tro på egne evner. De er også fora, hvor netop deres evner styrkes. Fællesskaberne er altså ikke kun et sted, hvor de unge finder ud af, hvad de kan, men også et sted, hvor de får muligheden for at udvide det, de kan.

“**Jeg er blevet bedre til at snakke med folk. Eksempelvis når vi skal fremlægge i skolen, så er jeg blevet bedre til at fremlægge og snakke med folk. Det var jeg ikke god til før. Der var jeg meget nervøs.**

Isak, 17 år

Fællesskabets aktiviteter opbygger 'mikrokompetencer'

Undervejs i evalueringen er vi blevet opmærksomme på, at de unge opbygger en række 'mikrokompetencer' gennem deres deltagelse i ungefællesskaberne og deres aktiviteter. Hver mikrokompetence kan for sig virke uvæsentlig – og er ofte usynlig – men kan sammenlagt have stor betydning for at lykkes i uddannelse og job. Det kan fx handle om at møde til tiden, etablere/acceptere rollefordeling, ikke tale når andre taler, lytte til flere argumenter, forstå hierarkier, planlægge en proces hen imod et mål mv. En del af kompetenceopbygningen er også forudsætningen for, at de unge opnår succes- og mestningsoplevelser. Og dermed opbygger en tro på egne evner. Simpelthen fordi, at deres evner faktisk opbygges!

NETVÆRK

Hvorfor er netværk vigtige?

Mange unge i projektet mangler ressourcestærke netværk, de kan trække på i hverdagen og i forbindelse med større skridt i livet. Det kan være valg af uddannelse, foreningsengagement, jobsøgning, lønforhandling, politisk ståsted osv. Det er dog ikke et totalt fravær af netværk eller et udtryk for uengagerede forældre. Men deres forældre kan ikke nødvendigvis genkende de unges dilemmaer og har ikke erfaring med de muligheder og udfordringer, de unge står med, fordi de er vokset op i en anden kulturel kontekst. Uden ressourcestærke netværk har de unge ikke adgang til information om fx jobmuligheder og kan ikke drage fordel af netværksbaserede muligheder for at opnå job og forfremmelser. Det begrænser de unge i at opsnøge nye muligheder og livserfaring.

“**MS er et mit andet hjem. Det er et netværk, man får det hele. Det er det sociale, det er venner, det er netværk, det er jobmuligheder, det er alt. Det er en platform. MS er faktisk en bro til alt andet.**

Noah, 20 år

Fællesskaberne giver de unge et skud netværk – og social kapital

Evalueringen viser, at ungefællesskaberne udfylder et tomrum i de unges liv, nemlig manglen på et ressourcestærkt netværk. Ungefællesskaberne fungerer som et sparrende forum, hvor de unge kan få feedback og vejledning om store og små ting i livet. Her kan vi låne begrebet 'social kapital' til at beskrive de unges udbytte. Fællesskaberne er en ressource i de unges liv, der kan være med til at øge muligheder for at opnå mål og succes i livet. Hvad end det handler om uddannelse og job – eller andre arenaer. Med ungefællesskabet i ryggen, kan den unge sige: "Jeg kan få hjælp, når jeg har brug for hjælp". Se evt. illustrationen "Nærmeste udviklingszone" på s. 10.

“**Der var nogle piger [fra Aarhus], som blev veninder med nogle piger fra Esbjerg. Og lavede en fælles Messenger-gruppe og alt muligt [...] så de hele tiden snakker sammen. Og også med Københavnergruppen. Der blev bare skabt nogle grupper og venskaber og fællesskaber, som jeg aldrig havde troet ville ske.**

Lokal partner, Aarhus

CASEHISTORIE

Snapchat, sparring og et job i Bilka

Et ungefællesskab har valgt at have en fælles Snapchatgruppe, som de unge og medarbejdere fra MS og den boligsociale helhedsplan bruger. Udover at koordinere ungerådsmøder og aktiviteter bruges gruppen også til at give indblik i hinandens hverdag og sparring på hverdagsdilemmaer. Det er oftest de unge, der bruger Snapchatgruppen til at kommunikere med hinanden, men ofte inddrager de også 'de voksne', når de fx har brug for specifikke råd.

De unge søger typisk råd og vejledning om uddannelses og jobsøgning. Disse emner, giver de unge udtryk for, er svære at håndtere og få hjælp til. Nogle unge oplever, at deres forældre ikke har samme ambitioner og ønsker som dem selv. Andre føler, at deres vennegrupper og fællesskaber ikke går op i de ting, de selv går op i. Andre føler, de har et image eller en stil, der gør, at det er grænseoverskridende at dele private og svære ting. Typisk går de længe alene med deres bekymringer eller spørgsmål, før de deler dem. Og når de gør det, er det sjældent med folk, der er tæt på dem. For disse unge bliver ungefællesskabet – og de voksne, der er tilknyttet

– en ressource, de bruger i deres videre udvikling og dannelse.

På et tidspunkt skriver en ung, der går i 1.g, ud i Snapchatgruppen og spørger, om nogen ved, hvor man kan få et fritidsjob. Et andet medlem i gruppen svarer, at hun netop har fået et fritidsjob i Bilka. Hun opfordrer til at søge ved samme Bilka. En uge senere bliver den unge tilbudt at komme til jobsamtale i selvsamme Bilka. Her bruger han igen Snapchatgruppen til at spørge, hvordan man egentlig går til jobsamtale. Fx hvad man skal sige, og hvordan man skal opføre sig. Der opstår en dialog i gruppen om, hvordan man går til jobsamtaler, og hvordan man fx kan indgå i en dialog med en fremtidig arbejdsplads om andre forpligtelser, som de unge ønsker at pleje – eksempelvis deres fritidsaktiviteter.

Den unge får fritidsjobbet. Og det ender faktisk med, at fem af de unge fra ungefællesskabet får et job samme sted. Og selv de, der finder arbejde andre steder, bruger også gruppen til bl.a. sparring, når det kommer til jobsøgning.

Det er altid en bekræftende oplevelse, at de unge bruger hinanden og os medarbejdere i processen, når de søger et job eller skal vælge uddannelse. Det vidner om, at de stoler på hinandens dømmekraft og kan bruge Snapchat-gruppen og ungefællesskabet som et sted, de kan søge sparring til jobsøgning og et kommende voksenliv.

— Xenia, projektkoordinator, Mellempøkeligt Samvirke

Haidar 🇪🇬

Er der nogen, der ved, hvor man kan finde et fritidsjob?

♥️ Tina ♥️

Jeg har lige fået job i Bilka. Du kan søge der!

Haidar 🇪🇬

Skal jeg bare dukke op og sige jeg søger job fordi jeg mangler penge? 😬

♥️ Tina ♥️

Lol. Jeg kan godt hjælpe! Kom med til min næste vagt, så får du et ansøgningsskema!

En uge senere...

Haidar 🇪🇬

Jeg skal til jobsamtale i Bilka! Hvordan gør jeg??

♥️ Tina ♥️

Du får det 100%. De mangler rigtig mange medarbejdere

Haidar 🇪🇬

Det håber jeg. Men gider ikke arbejde hele tiden. Jeg skal have fri hver onsdag og søndag. Kan man sige det til en samtale?

Bash 🌟

Ej skaf mig lige et arbejde. Jeg har også brug for penge 😬

♥️ Tina ♥️

Selvfølgelig. Vi kan bare gøre det samme. Jeg skal arbejde torsdag. Kan du der?

Bash 🌟

Jeg tror man venter til man får jobbet, før man siger man ikke kan arbejde bestemte dage osv. Tænk hvis de vælger en anden 😬

♥️ Tina ♥️

Nej nej. Det kan han godt. Det har jeg altså gjort

Fællesskaberne hjælper med at skabe sammenhæng i tilværelsen

I casehistorien bruger unge de andre unge i fællesskabet til at finde ud af, hvad det vil sige at søge et job. Og helt konkret, hvordan de kommer fra A til B. De bruger altså ungefællesskabet til at skabe mening, begribe tilværelsen og gøre den håndterbar. Også uden for ungefællesskaberne – og konkret i forhold til job og uddannelse. Med et lånegreb fra psykologien er ungefællesskaberne et sted, hvor man hjælper hinanden med at skabe sammenhæng i tilværelsen – *a sense of coherence*. I evalueringen ser vi, at de unge bruger hinanden og de tilknyttede medarbejdere til at gøre verden:

- **Begribelig:** De unge kan i fællesskabet hente hjælp til forstå og i stigende grad forudsige hvilke handlinger, der skal til for fx at nå sine mål.
- **Håndterbar:** De unge kan i fællesskabet hente hjælp til at opbygge de psykologiske ressourcer, der skal til for at klare og håndtere de ting, som de står over for i livet – herunder uønskede og uforudsete ting.
- **Meningsfuld:** De unge kan få hjælp til at trives og være sunde i de sammenhænge, de indgår i – også uden for ungefællesskabet.

OPBYGGE AKTØRSKAB

Hvorfor er aktørskab vigtigt?

Skal du lykkes med uddannelse og job, er det vigtigt at kunne træde i karakter og indtage hovedrollen i dit eget liv, fx sætte mål og få ting til at ske. Nogle gange handler det om at gå imod systemer og forventninger, andre gange aktivt at beslutte at følge forventninger og acceptere systemer. Det kalder vi at opbygge aktørskab. Aktørskab er særlig vigtigt for de unge i projektet, fordi flere af dem er vokset op som 'systembørn' i rammer, som andre har udstukket, og som de har haft meget lidt indflydelse på. Dertil kommer lave forventninger fra omgivelserne til, hvad de kan udrette. At opbygge aktørskab er at gribe ud efter livet, tage kontrollen og være med til at sætte retningen.

“ **Da N gik ned fra scenen, kunne jeg mærke at N var stolt af sig selv. Stolt over, at N ikke frøs eller panikkede på scenen, fordi N havde glemt sin tale. Og stolt over, at N evnede at tale fra hjertet. Ingen bemærkede, at de ting N sagde, var uplanlagte. Jeg oplevede, at N blev opmærksom på en side af sig selv, som N normalt ikke har været opmærksom på.**

— Ibrahim, projektmedarbejder,
Mellempøkkeligt Samvirke

Det handler ikke om at lykkes med alting, men om at få øje på egne og andres styrke

De unge ser tilbage med stolthed på den energi og ildhu, som de hver for sig og i fællesskab har lagt i at nå et mål. Også selvom de ikke altid når målet. De unge kan altså opleve at lykkes og have succes, selvom resultatet ikke er, som de forestillede sig. Det er altså ikke kun det at nå et endemål, der bidrager til stolthed og tro på egne evner. Det er også vejen dertil, som bl.a. kan gøre dem bevidste om egne og andres potentialer. En læring er derfor, at det er vigtigt at tage alle elementer i betragtning og hjælpe de unge med at se, hvilke både store og små skridt, de selv og andre tager til at mestre flere ting. Ved fx at tale med dem og 'holde et spejl op' kan den unges tro på egne – og andres – evner opbygges endnu mere.

“ **Man hiver en dreng til side og fortæller ham, hvor fucking sej han er og hvilket potentiale, man ser i ham. Og så kigger han ned i gulvet og smiler. Og man kan se, det var fordi, der ramte jeg faktisk noget. Det betød noget. Han tror på det, jeg siger. De der moments er glorious. Fordi det er der, udviklingen sker. Så kan der gå et par uger. Så kan man glemme, at man fik at vide, at man var god. Og så kan man få det at vide igen.**

— Niels, lokal partner, Nørrebro

Engagementet i fællesskaberne kan vokse og blive til drivkraft i andre sammenhænge

Vi ser tegn på, at den drivkraft, der skabes i ungefællesskaberne gennem de unges engagement og de fælles aktiviteter, kan sprede sig til andre dele af de unges liv, så de bliver mere initiativrige, modige og drivende. Et eksempel er, at unge fra Københavnsområdet og Jylland – efter de har mødtes på tværs til en ungekonference – selv tager initiativ til at samles for at lave musik.

“ Lige der med mig, der vil jeg utrolig gerne gøre en forskel for de unge, som er lidt mindre end mig. Fordi min generation, min vennegruppe, er nogle de ser lidt op til, som der er ældre.

————— *Gabriel, 17 år*

Man kan betegne det, de unge opbygger i fællesskaberne, som aktørskab. Det opstår, når de unge er med til at skabe noget værdifuldt for dem selv eller andre. Det kan handle om at træne nye kompetencer i et uddannelsesforløb, møde nye mennesker udenfor ens omgangskreds eller afvikle et lokalt event for andre børn og unge. Vores tese efter tre års evaluering er, at aktørskabet kan virke som en katalysator: Når de unge er aktive og initiativrige i ungefællesskaberne, skabes potentiale for, at de også er det andre steder. Og det kan vi fx se på de unges adfærd i uddannelses- og jobsituationer, illustreret i casehistorien om Hamza på næste side.

“ Jeg vil tro, at de føler empowerment i den forståelse, at 'jeg tror på, at jeg kan ændre ting, hvis jeg begynder at have en oplevelse af, at jeg gerne vil arbejde politisk eller bare sætte andre ting i værk'.

————— *Cathrine, lokal partner, Høje Taastrup*

CASEHISTORIE

Nu har Hamza eget firma og laver film for NGO'er og virksomheder

Hamza startede i Tingbjerg Ungefællesskab, fordi han ville lære noget, han kunne bruge i fremtiden. Og så at han havde tiden og kedede sig i hverdagen. Han var altid mødestabil, men sagde ikke meget og havde ikke stærke holdninger til de aktiviteter, vi lavede. Han var der. Mest af alt brugte han tiden på at lave forskellige videoer, som han delte med sine venner. Og dét ville han gerne blive bedre til. I dag er Hamza kernefrivillig i ungefællesskabet, hvor han hjælper de nye frivillige og står i front til workshops. Men han er også aktiv andre steder: Han laver forskellige medieproduktioner og har lavet en trailer for et stort pladeselskab.

Hvad skete der for at nå dertil? Først og fremmest fik Hamza muligheden for at dyrke sin interesse for film. Han fik adgang til professionelt udstyr og erfarne folk, der kunne give feedback. Og han fik mulighed for at øve sig med at filme i ungefællesskabet, til lokale aktiviteter og større MS-events. Så han fik erfaring med produktion af videoer. Men han fik også erfaring med at arbejde sammen med andre, lære fra sig og opsøge medbestemmelse i ungefællesskabet og i samarbejdsprocesser.

Hamzas udvikling tog for alvor fart i 2020, da han blev del af en frivilligruppe på tværs af boligområder, der især arbejdede med sociale medier og videoproduktion. Her brugte Hamza mange lange aftener på at producere og redigere film til gruppens platform. Efter forløbet fortsatte han med at lave videoproduktioner og musik og begyndte selv at opsøge nye muligheder for at dygtiggøre sig. Han startede sin egen virksom-

hed og begyndte at producere videoer professionelt. Han blev ansat hos NGO'en Turning Tables, hvor han bl.a. skulle undervise andre unge i videoproduktion.

Hamza har aldrig været den, som gik på scenen eller råbte højest til møderne i ungefællesskabet. Alligevel har han været en drivkraft, der både har skabt udvikling for sig selv og fællesskabet gennem sit engagement, ansvar og pålidelighed. Hamza har altid prioriteret fællesskabet og koblingen mellem faglige interesser og det sociale liv. Han siger, han hellere vil lave projekter med folk, han godt kan lide, og få ny viden, end at tage i byen. For ham er aktiviteterne i ungefællesskaberne lærerige, men også sjove og en fritidsbeskæftigelse.

Hamza har også udviklet en tæt relation til flere medarbejdere på Mellempøkeligt Samvirke, hvor han ofte henter råd og vejledning i alt fra sparring på skoleopgaver, hjælp til at oprette en virksomhed eller planer om at søge ind på en filmhøjskole.

Som Hamza er blevet dygtig til sit håndværk, hjælper han Mellempøkeligt Samvirke med teknik og videoproduktion, og rollerne er på sin vis byttet om: Nu er det Hamza, der oplærer og vejleder. Og han er blevet en ressourceperson for andre unge igennem sit engagement i Tingbjerg Ungefællesskab. Han dukker altid op, når man ringer. Han hjælper bl.a. med at producere reklamevideoer og podcasts for ungefællesskabet. Hvorfor? Det hele er motiveret af et stærkt ønske om at hjælpe den næste generation af unge i området:

“ ***Jeg tænker, at det er dejligt at se nogen andre tage over på det, vi har lavet. Og det er jo i sidste ende også deres boligområde. Så de skal vel også have plads til at lære noget.*** ”

— Hamza

HAMZA, FOLKEMØDET, 2022

Leyla
MELLEFOLKEKRET
SAMVIRKE

DEBATEVENT I TINGBJERG, 2020

KONKLUSION 2:

Ungefællesskaberne virker, fordi de er trygge øvebaner båret af motivation, fælles ejerskab og stærke relationer

Vi har konkluderet, at deltagelsen i ungefællesskaber giver øget tro på egne evner, nye kompetencer, netværk og aktørskab. Et nærliggende spørgsmål er, om alle fællesskaber kan virke på den måde? Vi har i evalueringen ikke sammenlignet med andre fællesskaber, men vi kan udpege en række karakteristika ved de MS-støttede ungefællesskaber, som virker forløsende i forhold ovennævnte udbytte.

Overordnet set er ungefællesskaberne trygge øvebaner, hvor de unge lærer nyt, tager chancer og udfordrer sig selv. Den høje grad af selvstyring er motiverende for de unge, der oplever at gennemføre projekter, de selv har udviklet. De forpligter hinanden og deler ansvaret, men oplever ikke dette ansvar som tyngende, men som selvvalgt. De stærke relationer i fællesskaberne giver rygdækning og sikker grund, mens den uformelle stemning og de kreative udtryksformer giver plads til forskellige måder at deltage.

“**Og så har de jo i et eller andet omfang fået blod på tanden i forhold til at kunne noget. Så har de tænkt selv, at de kunne lave et event, hvor de havde oplevelsen af, at de havde været rigtig meget driverne af det. Og får kredit for det.**

————— Cathrine, lokal partner, Høje Taastrup

MOTIVATION OG FÆLLES EJERSKAB

“**Det fede ved ungerådet er fællesskabet, hyggen og så det forpligtende fællesskab i det. Vi er forpligtet over for hinanden. Og så arbejder vi med vigtige emner.**

————— Aya, 16 år

Fællesskaberne eksisterer på de unges præmisser – og det virker engagerende

En observation i evalueringen er, at ungefællesskaberne er karakteriseret ved de unges lyst og aktive tilvalg. Lytter man til de unge, adskiller det sig fra andre arenaer, der i højere grad har karakter af pligt og 'skal/bør'. Vi ser, at de engagerer sig uden de forbehold, som ellers kan vise sig i skole eller job, hvor de oplever, at andre end dem selv er styrende. Selvom de unge færdes i andre arenaer, de også er glade for, står det frem i evalueringen, at det frivillige fællesskab hos MS giver de unge en stærk følelse af mening og sammenhold. Det er ikke en læseplan, som nogen langt væk har besluttet er vigtig. Eller en pligt, som mor eller far har indført. Det, der motiverer og forpligter, er de andre unge og det, som fællesskaberne er fælles om.

“**Fedt at de voksne er der, men også fedt at få lov til det selv, når voksne har forklaret, hvad der er muligt, og hvad vi skal.**

————— Eva, 15 år

“ Og det er også det, der giver mening for de unge. At det ikke er et råd, der skal rådføres. De skal ligesom selv have lov til at definere, hvad de gerne vil arbejde med, og så skal vi give dem en masse fede oplevelser, der gør, at de bliver i stand til at gøre nogle fede ting for sig selv.

————— *Niels, Lokal partner, Nørrebro*

Det kan godt være både sjovt og seriøst på samme tid. I evalueringen ser vi, at tonen og arbejdsformen i ungefællesskaberne også har betydning for de unges motivation og deltagelse. MS prioriterer sjove og kreative metoder. Til workshops laves der energizers til at holde energien oppe, og icebreakers til at lære hinanden at kende. Der tegnes og males og bruges musik, video og lyd. Målet er at skabe et uformelt, legende og trygt læringsrum, hvor svære emner som trivsel, racisme, diskrimination og ulighed behandles på engagerende måder og på de unges præmisser.

En pointe fra datamaterialet er, at nogle unge kommer, fordi de er dybt optaget af en sag eller gerne vil lære nyt. Andre kommer, fordi der er pizza, men bliver hængende. Pizza bliver dermed et pædagogisk greb, der kan fungere som motivationsstarter for unge, som ikke nødvendigvis føler sig på sikker grund i frivilligt eller politisk arbejde. Ofte er pizzaen en vej ind til noget nyt. Fællesspisning eller en uforpligtigende social aktivitet er de unges skridt ind i et fællesskab og gør det muligt at deltage uden at skulle tage stilling til, om de er 'dygtige nok' eller har noget til fælles med de andre unge.

“ Vi planlagde en grillaften, hvor der kom 70 mennesker. MS hjalp og sådan, men vi gjorde rigtigt meget selv. Det var fedt at se det blive til noget.

————— *Aya, 16 år*

Fælles tredje giver mål og mange muligheder for at lykkes

Et ungefællesskab er et praksisfællesskab, og det pædagogiske begreb om et fælles tredje giver det frivillige

engagement form. Det fælles tredje opstår, når de unge mødes omkring en aktivitet eller et projekt, der bliver til et mål i sig selv. Når de sammen udfører handlinger, der sigter efter mere end blot deltagernes eget umiddelbare udbytte, får de unge et ansvar, der ligger ud over ansvaret for deres eget liv og deres eget udbytte. Det fælles tredje bruges aktivt af MS til at skabe forskellige muligheder for at deltage og lykkes. Det er ikke alle, der skal på scenen, men alle skal kunne bidrage. For nogle er det en succes at lave en invitation eller byde velkommen i døren. Andre er lykkes, når de blot er mødt op.

“ Altså ungerådet er jo sjovt, fordi vi er der. Så enhver, der ville komme ind i ungerådet, ville synes, det er sjovt. Hvis [tre navne] ikke var med til ungerådet, så havde jeg droppet ud af ungerådet for længst. Det er fordi, vi gør det sjovt sammen.

————— *Lina, 17 år*

STÆRKE RELATIONER

Ung-til-ung relationerne er centrale i fællesskaberne

Flere af de unge beskriver en stærk følelse af tryghed, tolerance, samhørighed og fællesskab, hvor der opstår stærke relationer og plads til at diskutere store livs- og samfundsspørgsmål. Det er relationer, hvor man bakker hinanden op, men også udfordrer hinanden til at turde at tage chancer. De unge oplever at have et fællesskab i ryggen, der opmuntrer og hepper på dem – og som også kan samle dem op, hvis det ikke går helt, som de håbede på.

Et eksempel er en ung, som egentlig skulle med på en studietur i projektet, men var i en svær periode. Den unge endte med at beslutte sig for ikke at tage med og skrev en lang fællesbesked ud til de andre unge, hvor personen åbnede for en personlig sårbarhed. Selvom andre i fællesskabet bl.a. havde opgaver med den specifikke unge, og det betød ekstra koordinering og arbejde for dem, blev den unge mødt af stor anerkendelse for at være "modig og lytte til sit hjerte" i situationen. De unge opmuntrede ham til at holde en pause og vende tilbage, når han havde lyst. Måske var den unges mod til at tage første skridt og dele ud af sin sårbarhed også grunden til, at flere i fællesskabet efterfølgende delte meget personlige udfordringer. Sårbarhed blev normalt og noget, man kunne snakke om.

“ Tro og support har været afgørende – den var der ikke hjemmefra, og det var virkelig et rygstød af dimensioner – altså at der er andre voksne, der ser potentiale i en.

————— *Davud, 24 år*

En stabil voksen, der støtter og også giver af sig selv
Evalueringen viser, at de voksne, der er tilknyttet ungefællesskaberne, spiller en særlig rolle i de unges liv og bliver opfattet som anderledes og 'frie' voksne. De er ikke voksne i familien, skolen, kommunen eller lignende, som har særlige forpligtelser, eller som de unge oplever at skulle leve op til bestemte forventninger hos. Det er voksne, de kan tale fordomsfrit med alt om. Og som flere af de unge også kommer til at se op til bl.a. fordi, de voksne sætter sig selv i spil både som mennesker og fagpersoner. Medarbejderne har færdigheder på tværs af musik, sport, kunst og politik og lærer fra sig til de unge. Og de bruger fast meget tid sammen med dem – i workshopforløb, til ungemøder, events og i 1:1-samtaler. En central observation i evalueringen er, at de unge oplever, at relationen til MS-teamet er stabil, tillidsfuld og opbyggelig. Nærmest familiær og kærlig. Og at denne relation er væsentlig for de unges vej ind i fællesskabet og deres fastholdelse heri.

“ Det har været virkelig godt faktisk, og jeg kan godt lide forholdene med jer, for I er sådan virkelig gode personer og jeres energi, det bringer bare good vibes, så man bliver glad.

————— *Jasmin, 15 år*

CASEHISTORIE

Støtte i en svær tid

MS-MEDARBEJDER:

“Og hele den snak, vi har nu. Tænker du ikke, at det er at vise følelser?”

UNG:

”Jo”

MS-MEDARBEJDER:

”Jeg synes, du deler mange ting”

UNG:

”Det er også fordi, at jeg godt kan lide dig”

En ung pige blev en del af et ungefællesskab uden at kende de andre i fællesskabet særligt godt. Derudover var hun den eneste pige i fællesskabet og en del yngre. Det første halve år sagde hun sjældent noget til møderne, men mødte alligevel altid op. I starten virkede hun usikker og knyttede sig særligt til en MS-medarbejder. Som tiden gik, fik hun bedre relationer til de andre unge, blev mere aktiv til møderne og udtrykke egne holdninger. Hendes udvikling var mærkbar for de andre unge, og de blev bedre til at inkludere hende i samtaler og spørge om hendes mening. Da de unge gik fra planlægningsmøder til afvikling af diverse arrangementer, påtog pigen i stigende grad ansvar: Hun var med til at facilitere workshops, deltog på studieture og i møder med politikere.

Mens den unge udviklede sig som medlem af ungefællesskabet, kæmpede hun med svære og yderst sårbare ting i sit privatliv. MS-medarbejderen så det og inviterede den unge kvinde til 1:1-samtale. Her åbnede den unge op for personlige udfordringer, som hun ikke havde talt med en voksen om før - i hvert fald ikke uden at

have fortrudt det bagefter. Hun sagde selv, at det bl.a. skyldtes, at hun ikke var god til at snakke om problemer og dele personlige ting. Samtalen ledte til flere gåture med bubble tea i hånden, hvor der blev talt om livet, familie, venner, identitetskriser og trivsel. Fortrolighed og tillid var afgørende for, at den unge åbnede op. Den opstod ikke fra den ene dag til den anden, men krævede tid, tålmodighed og fordybelse samt en oprigtig interesse fra den voksne, som den unge kunne mærke.

Relationen imellem de to startede som en arbejdsrelation med fokus på planlægning af aktiviteter, men tog en mere individuel og personlig drejning, fordi den unge var et sårbart sted i livet. Den unge har det godt i dag og er stadig en aktiv del af ungefællesskabet, hvor hun er med til at sætte fokus på vigtige sager og skabe aktiviteter for andre unge. Hendes historie viser, at en stærk voksenrelation kan være afgørende for personlig udvikling, men også, at den voksne ikke behøver være problemknuser, men blot sikre et fortroligt rum, hvor der er plads til at vise sårbarhed og snakke om de svære ting. Og sidst, men ikke mindst, bekræfte den unge i potentiale og styrke, når livet gør ondt.

KONKLUSIONERNE OPSUMMERET

Evalueringen viser, at de unge i fællesskaberne opbygger en tro på egne evner og en tro på, at de kan lykkes med de ting, de sætter sig for. De får værdifulde erfaringer, tilegner sig nye færdigheder og oplever at skabe ting sammen og bidrage på egne præmisser. Dertil får de i fællesskaberne et ressourcenetværk, der kan benyttes til store og små livsspørgsmål. Tilsammen styrker det deres position til uddannelse og job.

Fællesskaberne virker, fordi de er trygge øvebaner, hvor de unge kan prøve sig selv af med god rygdækning fra stærke relationer. De unge motiveres af den høje grad af autonomi og af fælles projekter, der giver sjove og mindeværdige oplevelser.

Det bliver måske nemmere at gribe de muligheder, der er i deres nærmiljø eller i samfundet. Og engagere sig i dem. Og for nogens vedkommende handler det jo også om at få dem til at tro på, at de rent faktisk godt kan engagere sig i deres nærområde. For de kommer fra nogle andre vilkår. Vi har et mål, der hedder: Hvis vi kan få dig til at stille dig op og sige en sætning på en scene, mens der er nogen, der lytter til det, så har vi rykket dig helt vildt langt. Eller hvis vi kan få dig til at svare den voksne igen [i en dialog], så er det også rigtig godt. Eller hvis vi kan få dig til lige at stoppe op og lytte lidt mere til, hvad de andre siger, fordi der er bare smæk på dig.

————— Niels, Lokal partner, Nørrebro

10 POINTER FRA EVALUERINGEN

1. De unge får store og små oplevelser sammen, der gør dem stolte
2. De unge er med i fællesskaberne på egne præmisser
3. Ungefællesskaberne er øvebaner, hvor man både kan shine og fejle
4. De unge taler hinanden op, ikke ned – og har hinandens ryg
5. De unge udvikler stærke, tillidsfulde relationer til hinanden og til de voksne
6. De unge er styrende og har fælles ejerskab
7. De unge skaber ting sammen, hvor alle bidrag er værdifulde
8. De unge er gensidigt forpligtet og stiller krav til hinanden
9. De unge bliver mødt med positive forventninger af de voksne
10. De voksne er resourcepersoner, både fagligt og menneskeligt

UNGEFÆLLESSKABER KAN NOGET FOR ALLE – MEN DE KAN IKKE ALT

Vores konklusion er, at unges deltagelse i ungefællesskaber giver dem tro på evner, nye kompetencer, netværk og aktørskab, og at det styrker deres uddannelses- og jobparathed. Men vi ser også tegn på, at fællesskaberne kan mere end det. Vi ser, at de bidrager positivt til trivsel og balance i tilværelsen. Vi påstår således, at ungefællesskaberne kan noget for alle, men vi erkender også, at de ikke kan alt.

I dette afsnit giver vi bud på, hvad ungefællesskaberne kan – og ikke kan – og hvad man skal være opmærksom på som aktør, der gerne vil styrke unges udvikling i og gennem fællesskaber. Det handler dels om at kende og værdsætte de unges udgangspunkt, dels om at forstå de sammenhænge, som de unge indgår i, når de ikke deltager i ungefællesskabernes aktiviteter. Det tydeliggør, at skridt, der kan synes små udefra, kan være store skridt for den enkelte unge. Og det minder om, at de unges liv er fyldt med relationer og arenaer, og skal vi lykkes med at klæde dem på til fremtiden, skal vi gøre det sammen, flere aktører.

Ikke alle har samme udgangspunkt

En erfaring fra projektet er, at den forventningsfattigdom, som nogle unge lever med, kan give dem et dårligere udgangspunkt for at lykkes. Simpelthen fordi de og andre ikke ser hvad, de kan – eller tillægger det værdi. Det præger de unges udviklingszone, og deres startlinje ligger af den årsag et andet sted end hos unge, der ikke påvirkes af forventningsfattigdom. Derfor er det afgørende at kende den unge godt og ikke stille for store krav eller mål for tidligt. Startlinjen skal også tages i betragtning, når man vurderer en ung persons samlede udvikling over tid. Nogle gange er de unges engagement i ungefællesskabet først og fremmest et forsøg på at rykke deres startlinje.

Usynlig udvikling?

En anden erfaring er, at de unges udvikling ser meget forskellig ud og kan være svær at identificere, hvis man ikke følger de unge tæt i en længere periode. En udefrakommende vil måske vurdere, at en ung ikke er særlig bidragende i et ungefællesskab eller har udviklet sig særlig meget. Men her viser gentagende observationer i ungefællesskaberne noget andet. For nogle unge vil det handle om overhovedet at møde op. For andre er det en udvikling at undgå destruktiv adfærd til ungemøder og arrangementer. Udvikling kan dermed vise sig i de unges blotte tilstedeværelse eller i fravær af negativ adfærd.

Mulighed for nye roller

Vi ser, at mange unge træder ind i fællesskaberne med en selvopfattelse formet af de roller, som de har i fx familie, vennegruppe, klasse, boligområde, klub mv. Det er i sig selv ikke overraskende. Men vi ser, at deres opfattelse kan ændre sig i ungefællesskaberne gennem muligheden for at påtage sig nye roller og ansvar. Og det kan igen smitte af på den måde, de unge møder nye sammenhænge. Sat på spidsen: En ung kan gå fra at være passiv, opponerende eller udfordrende til at være energisk, motiveret og løsningsorienteret. Netop fordi ungefællesskabet løsner de unge af de bånd, de ellers kan have.

Ikke et bolværk mod alt

Selvom ungefællesskabet kan være et frirum, er det sjældent afkoblet fra andre arenaer i de unges liv. Hvad der sker her, kan derfor påvirke den unges deltagelse og udbytte fra fællesskabet. Møder den unge stor modstand, stærke forpligtelser, forventninger eller forviklinger i familie, omgangskreds, skole eller job, kan ungefællesskaberne ikke nødvendigvis forløse potentialet om: tro på egne evner, nye kompetencer, netværk og aktørskab. Ungefællesskaberne kan bidrage til at bygge de unge op og danne værdifulde relationer, som kan give dem styrke til at håndtere modstand. Men der er situationer, fx kriminalitet og familiekriser, som hverken de andre unge eller voksne tilknyttet ungefællesskabet kan afhjælpe. Her kan der være behov for andre voksne, fællesskaber eller myndigheders involvering.

Lokale partnerskaber gør forskellen

Fordi ungefællesskaberne er en del af den helhed, som udgør de unges liv, har det kun enorm værdi, at voksne i projektet har kendskab til helheden. Derfor er samarbejdet med lokale partnere i klubber og boligsociale helhedsplaner så centralt. Medarbejderne herfra møder de unge i andre sammenhænge end ungefællesskabet. Måske kender de familie og venner, og de forstår, hvad der sker på mikroniveau i området. De kan derfor skabe positive forbindelser mellem de forskellige dele af den unges liv og hjælpe med at bakke op uden for aktiviteterne i ungefællesskabet. Det tætte samarbejde mellem MS og lokale partnere øger derfor rækkevidden og virkningen af ungefællesskaberne. Og det er i samspillet mellem de 'frie' voksne fra MS og lokale partnere, at ungefællesskaberne bliver en øvebane, hvor de unge styrker deres forudsætninger for at lykkes – i uddannelse, job og andre dele af deres liv.

UNGEED, BISPEHAVEN AARHUS, 2023

HVEM SKAL SIKRE UNGES DELTAGELSESMULIGHEDER I FREMTIDEN?

Mellempfolkeligt Samvirkes ungeindsats i udsatte boligområder står ikke alene. Der findes andre civilsamfundssaktører, gode tilbud til unge og tværgående samarbejde. Alligevel ser vi kritiske tendenser i samfundet, som udfordrer arbejdet med at styrke unges lokale fællesskaber og demokratiske deltagelse. For det første oplever et stigende antal unge i Danmark at være i mistro. De unge føler sig fx presset i forhold til uddannelse og mental sundhed. Det gælder også de unge, der vokser op i udsatte boligområder, og som i forvejen har komplekse og sårbare livsvilkår. For det andet gennemføres der store besparelser på ungeområdet i flere kommuner og nedskæringer i de boligsociale helhedsplaner. Tilsammen forringer det unges muligheder for at engagere sig lokalt med opbakning fra ressourcer, der kan støtte deres udvikling fra udenforskab til aktivt medborgerskab.

Besparelser begrænser unges muligheder

Det er ingen hemmelighed, at udsatte boligområder har været under politisk lup i en lang årrække. Boligsociale helhedsplaner har været en vigtig del af bestræbelserne på at forbedre og udvikle områderne – og er på mange måder lykkedes med at skabe positiv udvikling. Alligevel ser vi, at disse helhedsplaner i stigende grad omlægges, nedskæres eller helt afvikles. Det sker som en del af en lovpakke mod parallelsamfund, som Folketinget vedtog i 2018. Pakken indebar blandt andet, at Landsbyggefondens bidrag til boligsociale indsatser blev beskåret med 100 millioner kroner årligt. Når kommuner samtidig gennemfører besparelser på fx klubområdet, efterlader det ressourcehuller, som de unge taber på. De medarbejdere fra helhedsplaner og klubber, som tidligere har været lokale nøglepersoner i ungeprojekter som "Aktivt medborgerskab", har mindre tid, skal udføre andre opgaver eller forsvinder helt.

Unge der har det svært, får det sværere

Fjerner man ressourcer i de boligsociale helhedsplaner, får de unge ringere vilkår for at lykkes i tilværelsen. For de boligsociale helhedsplaner er med til at udligne chancen blandt børn og unge ved at agere lokalt på lokale problemer. I samarbejde med andre aktører løser de komplekse udfordringer og udgør en vigtig enhed i boligområderne. En undersøgelse fra VIVE peger på to element-

er, som er afgørende for, at de boligsociale helhedsplaner er lykkedes med indsatser for unge: Tid og nærhed. Tid som en ressource til at arbejde på de unges præmisser og motivation, nærhed som betyder, de er tæt på lokalområdet og kan opbygge tillid til de unge indefra. Når der samtidig beskæres i klubberne, som er en pædagogisk ressource tæt på de unge, ringer alarmklokkerne. For de skiftende politiske prioriteringer berører nemlig direkte unges adgang til varige relationer og deltagelsemuligheder i deres lokalområde.

Relationsarbejde på recept

I det nuværende regeringsgrundlag fra 2022 står der, at civilsamfundet i fremtiden skal spille en større rolle i velfærdsudvikling og -bevarelse, i samspil med det offentlige og private. Man må antage, at dette kan være udfordringer omkring unges trivsel, positive udvikling og engagement i samfundet. Civilsamfundet er dog i høj grad afhængig af bidrag fra private fonde til at udføre indsatser på det sociale område. Og disse fonde har egne strategiområder og ofte en forventning om nytænkning. Hvis relationsarbejde med unge ender på recept, som skal fornyes fx hver tredje år, udfordrer det kontinuitet og forankring. Og det vil igen være de unge, som taber.

Slut med nye opfindelser og fokus på det, der fungerer

Vi håber, at det nye regeringsgrundlag kan blive startskuddet til en grundlæggende diskussion om at skabe de bedste forudsætninger for at tilbyde alle unge varige relationer, frirum til at prøve sig selv af og støtte til at involvere sig i samfundet. I skrivende stund ved vi ikke nok om regeringens forslag om civilsamfundets nye rolle, men vil pointere vigtigheden af at videreføre de ting, der virker. Og her vil vi i al beskedenhed påpege de tværgående, lokalt forankrede indsatser i udsatte boligområder. Her har helhedsplanerne den lokale tilstedeværelse og nødvendige erfaringer med hvad, der virker. Klubberne har de pædagogiske kompetencer og tætte ungerelationer, mens civilsamfundet har metoderne til at skabe kreative deltagelsemuligheder og handlefællesskaber. Skal unge fortsat have gavn af deltagelse i fællesskaber i deres lokalområder, skal dette positive samspil mellem forskellige aktører leve videre.

SÅDAN HAR VI EVALUERET: TEORI OG METODER

Vi har i denne rapport givet primær plads til de store læringer og resultater fra evalueringen – ikke den metodiske tilgang eller de teoretiske overvejelser. Men vi står på et stærkt empirigrundlag, og det vil vi gerne give et indblik i. Her kan du derfor læse – i opsummeret form – hvordan vi har arbejdet systematisk med at gøre os observationer, indsamle data og reflektere teoriinformeret undervejs i det 3-årige projekt.

I evalueringen har vi undersøgt et overordnet evalueringsspørgsmål. Det er: Hvad betyder deltagelsen i lokale fællesskaber og aktiviteter for unges uddannelses- og jobparathed – og hvordan?

Den teori vi står på

I vores evalueringsarbejde har vi sat ufællelesskaberne under lup for at forstå, hvordan fællesskaberne kan ruste de unge til at lykkes i uddannelse og job. Omdrejningspunktet har altså været at undersøge, hvordan deltagelsen i ufællelesskaber bidrager til unges uddannelses- og jobparathed.

Uddannelses- og jobparathed er ikke simple begreber. For at nærmere os betydningen har vi hentet inspiration i Forudsætninger for uddannelsesparathed i Børne- og Undervisningsministeriets Uddannelsesparathedsvurdering¹ i Folkeskolen og i Beskæftigelses Indikator Projektet (BIP). Begge er kendte rammer, der anvendes bredt i flere sektorer. De indfanger ikke alt, hvad der kan siges om at være parat til uddannelse og job, men danner et fint afsæt for vores evaluering.

I både forudsætningerne for uddannelsesparathed og arbejdsmarkedsparathed ser vi, at der indgår psykologiske, sociale, kognitive, motoriske og affektive forhold.

Forholdene er:

- Viden, færdigheder og kompetence – faglige, sociale og personlige
- Motivation og målrettethed
- Ansvarlighed, respekt og tolerance
- Mestring – af livet og de opgaver, du står over for

For at starte evalueringsarbejdet sammenholdt vi ovennævnte forhold med eksisterede erfaringer fra ufællelesskaber og koblete til teori på området. På den baggrund valgte vi at undersøge, hvordan ufællelesskaberne bidrager til:

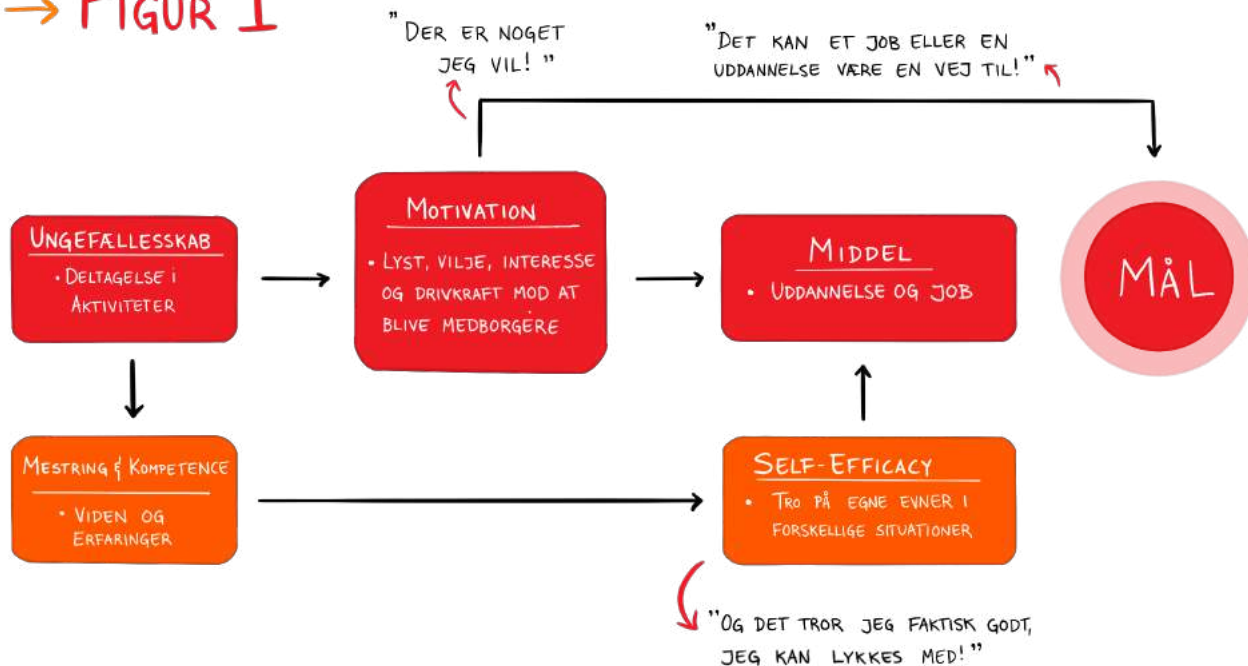
- Stimulering af motivation og målrettethed hos de unge
- Mestringsoplevelser og opbygning af tro på egne evner (det der kaldes 'self-efficacy')

Herudfra formulerede vi tegn på motivation og tro på egne evner. Læs mere om hvilke tegn, og hvordan vi kom frem til dem, i baggrundsnotatet (se s. 30). Vi opstillede også en teori og model for, hvordan vi forestillede os, at deltagelsen i ufællelesskaber ville hænge sammen med de tegn, vi kiggede efter. Illustreret i figuren på næste side.

¹ En lovændring betyder, at begrebet ikke-uddannelsesparat pr. 1 oktober 2022 ikke længere anvendes i forbindelse med uddannelsesparathedsvurdering. Der indføres i stedet et nyt begreb: "Parat til andre uddannelsesaktiviteter m.v. end gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser".

→ FIGUR 1

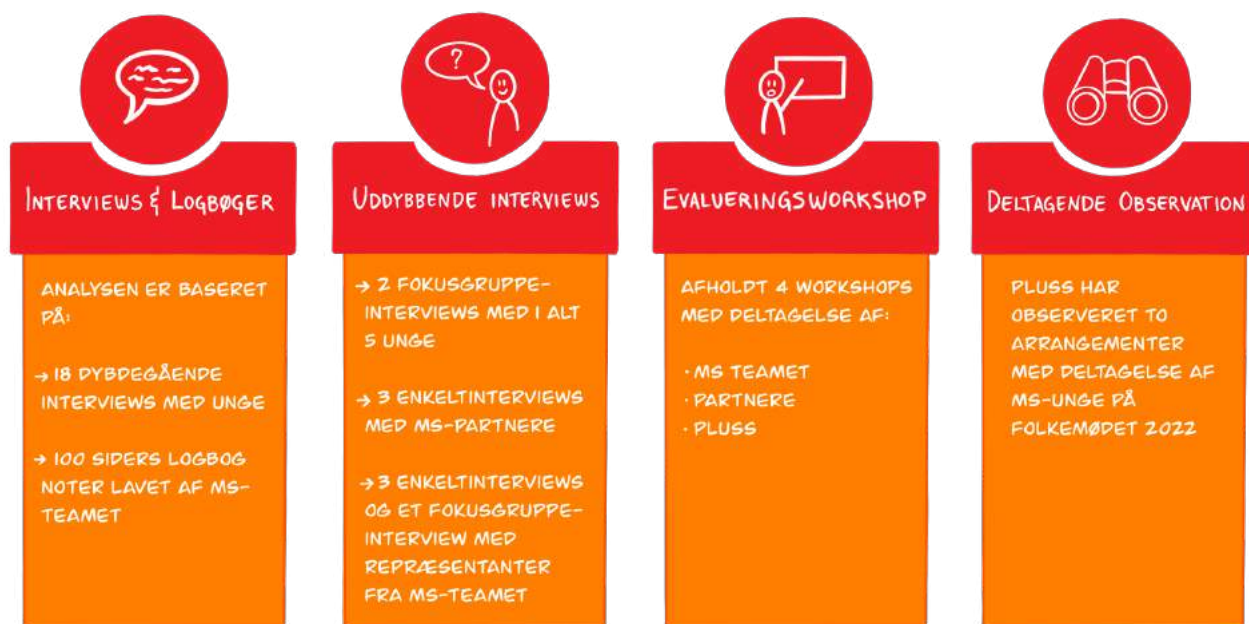

METODER VI HAR BRUGT

Evalueringen er ikke lavet som en før- og eftermåling, der er sårbar over for ændringer i målgruppen og forandringer undervejs i projektet. I stedet har vi gennemført en løbende evaluering med stor, kvalitativ tyngde. Dette valg har givet mulighed for at følge de unge i et tempo og på en måde, der ikke forstyrrer projektet eller udfordrer de trygge relationer, der er mellem MS-teamet og de unge. De primære aktiviteter i dataindsamlingen er illustreret i figuren nedenfor:

Læs mere om den konkrete fremgangsmåde og de forskellige elementer i evalueringen i baggrundsnotatet. ms.dk/ungeprogram

→ FIGUR 2

TINGBJERG UNGEFÆLLESSKAB, 2022

REFERENCER

- Aaron Antonovsky, "Unraveling the Mystery of Health. How People Manage Stress and Stay Well", Jossey-Bass, 1987
- Aydin Soei, Flemming Balvig & Lars Holmberg, "Om risikoadfærd og sociale overdrivelser blandt børn og voksne i Brønshøj og Tingbjerg", AFFORD, 2017
- Aydin Soei, "Nordvestundersøgelsen - Sociale overdrivelser og fritidsliv blandt unge i Københavns Nordvestkvarter", Københavns Kommune, 2021
- Gunvor Christensen m.fl., "Tryghed og trivsel i udsatte boligområder", VIVE, 2022
- "Store besparelser på vej i Børn og Unge", Aarhus Kommune, 31.08.2022, Aarhus.dk
- "Albertslund: Sparekatalog rammer dybt ind i hjertet af byens DNA", 02.09.2022, bupl.dk
- "Aftale om finansiering af indsatser for at forebygge og nedbryde parallelsamfund", 2018, regeringen.dk
- Paul Hegedahl & Sara Lea Rosenmaier (red.), "Social kapital som teori og praksis", Samfundslitteratur, 2007

”Aktivt medborgerskab som vej til uddannelse og job”

Projektet er støttet af Tuborgfondet og TrygFonden og har fokus på lokal organisering af unge i stærke handlefællesskaber. I projektperioden 2020-2023 er indsatsen gennemført i flere udsatte boligområder, og Mellemfolkeligt Samvirke og Pluss har undervejs undersøgt sammenhængen mellem de unges deltagelse i lokale fællesskaber og deres uddannelses- og jobparathed.

Mellemfolkeligt Samvirke

Mellemfolkeligt Samvirke har i mere end 75 år kæmpet for en mere retfærdig og bæredygtig verden. De fleste kender os som en udviklingsorganisation med fokus på det globale syd. Men vi arbejder også med rettigheder, medborgerskab og anti-diskrimination i Danmark. Siden 2014 har Mellemfolkeligt Samvirke haft lokale indsatser i udsatte boligområder, hvor unge oplever at stå uden for det større demokratiske fællesskab og mangle muligheder for indflydelse. Vores arbejde handler om at skabe nye deltagelsesmuligheder og støtte de unge med uddannelse, allianceopbygning og adgang til demokratiske fora.

Pluss

Pluss har siden 2001 hjulpet virksomheder, organisationer og samfundsinstitutioner med at udvikle og realisere deres potentialer. Det gør vi bl.a. gennem nærværende rådgivning om strategi, organisation og ledelse indenfor uddannelse, civilsamfund og socialområdet. Og vi gør det som kritiske venner og evaluatore gennem indflettede udviklingsevalueringer, der bidrager til, at projekter og indsatser lykkes.

**TAK TIL TUBORGFONDET FOR
AT STØTTE EVALUERINGEN**

**TUBORG
FONDET**

Pluss

**MELLEMFOLKELIGT
SAMVIRKE act:onaid**

